

Grunnregler for å snakke og tenke sammen

Disse aktivitetene kan brukes til å introdusere begrepet grunnregler, dele idéer om hvilke ord som kan være viktige i samtaler og sammen komme frem til et sett grunnregler for klassen. Ressursene er tilpasset fra Thinking Together-ressursene (Dawes, 2010).

Ressurser

1. [Er dette nyttige regler?](#)
2. [Grunnregler for samtaler \(én til hver gruppe\)](#)
3. [Tilleggsaktiviteter](#)

Mål

- Å introdusere idéen om grunnregler
- Å dele idéer om relevant vokabular
- Å sammen komme frem til et sett grunnregler for samtaler i klassen

Helklasse 1

Oppstartsaktivitet:

Introduser kort begrepet grunnregler. Grunnregler er reglene vi følger i samhandling med andre mennesker, ofte uten å gjøre dem eksplisitte. Folk kan bruke samme sett av grunnregler uten noen gang å ha snakket om det. Av og til kan folk bryte spillereglene bevisst eller ubevisst hvis de har et annet sett med regler i tankene. Problemer kan oppstå når grunnregler er ulike eller oppfattes forskjellig.

Spør klassen om eksempler på grunnregler som fungerer, for eksempel stå i kø, vente for å betale i butikken, velge hvor du skal sitte i et klasserom, snakke med kontaktlærer. Forklar deretter at i noen sosiale aktiviteter kan folk tenke og resonnerer bedre hvis de diskuterer sammen. Når vi snakker bruker vi grunnreglene for å organisere blant annet hvem sin tur det er til å dele informasjon, ta avgjørelser, og så videre. Problemer oppstår

når folk ikke bruker de samme grunnreglene. Dette skjer ganske ofte fordi reglene for samtaler svært sjeldent er diskutert og bestemt.

Formålet med denne undervisningsøkta er å sjekke at alle i klassen er enige om hvilke regler for samtaler vi bruker når vi arbeider i gruppe. Dette for å fremme utforskende samtaler i klasserommet.

Fordelene med grunnregler for samtaler er:

- Det blir mulig å finne ut hva andre folk tenker
- Gruppen kan gjøre det bedre fordi de kan spille på alles idéer
- Enkelt personer kan gjøre bedre fordi de lærer en ny måte å tenke på, samt en ny måte å snakke på.

Forklar gruppearbeidet.

Gruppearbeid

Del ut en kopi av [oppgave 1](#) (Er disse reglene nyttige?) til hver gruppe.

Be gruppene diskutere i hvilken grad hver av disse reglene vil oppfordre til effektiv diskusjon.

Viktig! Samle inn [oppgave 1](#) når denne aktiviteten er gjennomført, slik at klassen kan lage egne regler senere.

Del ut en kopi av [oppgave 2 \(Våre grunnregler for samtaler\)](#) til hver gruppe:. Oppsummer kort noen nyttige ord, for eksempel: utfordring, mening, diskusjon, grunnlag, forhandle, argument, kompromiss, overtale.

Be gruppene lage og bestemme sine egne grunnregler for samtaler. Ranger disse i rekkefølge ut ifra hvor viktige de er fra A til F. Påminn gruppene om at hensikten med samtaler i grupper er å utforske hverandres tanker gjennom diskusjon. Oppfordre alle til å vurdere og begrunne forslagene sine.

Helklasse 2

Be gruppene bidra med en regel hver etter tur, slik at alle starter med sin «A»-regel.

Alternativ: be gruppene klippe ut grunnreglene sine. Ha seks ark med farget papir merket med A til F. Be gruppene om å lime reglene sine på det aktuelle arket. Les først alle A-reglene og spør klassen om de er enige i at disse er de viktigste. Er det noe som mangler? Er det noe som bør legges til fra B-reglene? Osv.

Gjennomfør en diskusjon i klassen om regler og begrunnelse for valg av disse. Hjelp elevene med å velge ut en liste med seks eller syv hovedregler. Disse skal beholde sin opprinnelige ordlyd, og det kan være viktige tilleggsregler som gruppene har bidratt med.

Oppfordre klassen til å være enige om å bruke disse som sine egne grunnregler for samtaler ved gruppearbeid. Be klassen om å fortelle om fordelene ved å ha felles grunnregler.

Fortell igjen om undervisningstimens mål og diskuter om elevene føler at disse har blitt oppnådd.

Lag en utskrift av de utvalgte reglene – til framvisning eller deling:

- lag en veggplakat og be alle om å signere på den
- gi alle et eksemplar hver og la klassen bruke ti minutter på å samle inn alles signatur på deres eget eksemplar.

1. Gruppearbeid – er dette nyttige regler for samtaler?

Regler Ja, nei, vet ikke (begrunn)

1. Den som er best til å lese bør bestemme
2. Spør alle etter tur om meningen deres
3. Be om begrunnelser
4. Å snakke tar for lang tid. Skriv ned den første idéen du får
5. Vær kritisk til idéer, men ikke personen bak idéen
6. Hvis noen utfordrer idéene dine, kan du prøve å begrunne dem
7. Velg så fort du kan, slik at du kan bli ferdig
8. Diskuter alle alternativer før dere tar en beslutning
9. Hvis feil beslutning blir tatt – finn den skyldige
10. Hvis du får en god begrunnelse, kan du endre mening
11. Hvis du vet noe som er viktig, bør du holde det for deg selv, ellers kan folk jukse
12. Hvis du vil bli hørt, gjelder det å snakke høyt eller rope
13. Putt fingrene i øra. Du vet best selv!
14. Sørg for at gruppen er enig etter å ha diskutert noe
15. Gjør deg opp en mening med én gang og hold deg til den
16. Respekter andres meninger
17. Gruppen må prøve å komme til enighet før avgjørelser blir tatt
18. Den som er naturlig mest pratsom i gruppa, bør også få prate mest
19. Gruppa bør prøve å holde seg til temaet
20. Den eldste i gruppa bør lede samtalen
21. Det burde være en leder i hver gruppe som alle hører på
22. Du burde alltid være enig med vennene dine
23. All relevant informasjon deles i gruppa
24. Bygg gjerne videre på det noen andre har sagt
25. Vær forberedt på å endre mening underveis. Det viser at du har lyttet og akseptert gode begrunnelser
26. Se på og lytt til den personen som snakker
27. Sørg for at de personene du ikke liker ikke blir hørt
28. Når alt kommer til alt, spiller det ingen rolle hva som blir bestemt. Alt fungerer.
29. Hvis noen gir begrunnelser du synes er dårlige, bør du stille spørsmålstegn ved det.

2. Gruppearbeid – våre grunnregler for utforskende samtaler

Gruppenavn:

Snakk sammen for å komme fram til et forslag til grunnregler for samtaler.

Tenk nøye gjennom hvordan dere på best mulig vis kan skrive ned reglene. Når listen er klar, kan dere sammen avgjøre hvilke regler som er viktigst ved å sette bokstavene A til F i tredje kolonne.

Grunnregler for samtaler

Prioritert rekkefølge (hvor A er viktigst)

A.	
B.	
C.	
D.	
E.	
F.	

Diskuter og besvar spørsmålene under.

Var måten gruppemedlemmene snakket sammen på:

- Vellykket?
- Et godt eksempel på elever som fulgte reglene over?
- Har dere noe forslag til hvordan gruppesamtalen kunne vært gjennomført på en bedre måte?

3. Tilleggsaktiviteter

- Elevene i klassen får med seg en kopi av reglene med hjem for å diskutere disse videre med foreldrene sine
- Be elevene om å tenke over eller notere ned hvilke grunnregler for samtaler de tror blir fulgt i andre snakke- og lyttesituasjoner. Hva er forskjellene mellom disse reglene og klassens grunnregler for samtaler?:
  - Venner som snakker sammen
  - I forsamlinger
  - På kino
  - I klassen når lærer introduserer et nytt emne
  - I arbeid med matte- eller naturfagsoppgaver
  - I lek utendørs
  - I gangene på skolen
  - Ved mobiltelefonbruk
  - I samtale med besøkende på skole
- Elevene kan få mulighet til å vurdere hvor «rettferdige» klassereglene er, som en måte å dele informasjon, idéer og meninger på, og som en måte å prøve å finne ut og forstå andres begrunnelser for deres innspill.
- Be elevene om å finne et eksempel på grunnregler for samtaler i praksis i løpet av en uke. De kan skrive ned sammenhengene og hva som ble sagt, eller bare prøve å huske situasjonene. De kan for eksempel prøve å finne:
  - bruk av ordet «fordi»
  - et eksempel på noen som gir en god begrunnelse, eller en svak begrunnelse
  - et eksempel på at noen spør noen andre hva de tror
  - et eksempel på at noen blir overbevist om å endre sine meninger på bakgrunn av gode argumenter
  - bevis på at folk tenker og bestemmer noe sammen

Referanser

Dawes, L. (2010). *Creating a Speaking and Listening Classroom* (0 ed.). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9780203844793>

